

alimara

MISCEL·LÀNIA

NÚMERO 51/ ANY 2008

Consell de
Mallorca

Índex

3 IMAS, atenció sociosanitària i llei de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència

Enrique Campos Alcaide (Metge geriatra. Residència de la Bonanova)

8 Premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat 2008

IMAS

IMAS, atenció socio sanitària i llei de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència

Enrique Campos Alcaide

Metge geriatra.

Residència de la Bonanova. IMAS.

Consell de Mallorca

En les últimes dècades **l'envelliment de la població**, així com el conegut envelliment de l'envelliment o sobreenvelliment, té com a conseqüències un notable augment del nombre de persones grans en la nostra societat, i al seu torn, un augment de necessitats tant de tipus sanitari com social a causa de la major incidència de malalties cròniques, comorbiditat, pacients en situació de malaltia terminal, solitud, problemes econòmics etc.

Espanya, amb un **17% de la població més gran de 65 anys**, és un dels països més envellits del món, sent els que tenen més 80 anys la no gens menyspreable xifra del 4,1% de la població. A aquest fet no és aliena la nostra Comunitat autònoma, malgrat ser, les Illes Balears, una de les comunitats menys envellides de l'Estat. Aquest progressiu envelliment de la població, al costat de la major prevalença de situacions de dependència a mesura que augmenta l'edat (el 32,2% de les persones amb 65 o més anys pateix algun tipus de discapacitat), entre d'altres coses ocasiona que gran part dels recursos sanitaris i socials es destinin a l'atenció de persones grans i persones dependents. Les malalties cròniques, la comorbiditat, els pacients en situació de malaltia terminal, sovint presenten limitació

funcional, tant en ABVD (activitats bàsiques de la vida diària) com en AIVD (activitats instrumentals de la vida diària), i, per tant, necessitat d'ajuda. És el que coneixem per **dependència, la prevenció i atenció de la qual necessita un model assistencial que complementi de forma efectiva el tradicional model sanitari, molt centrat en el diagnòstic i la cura dels problemes de salut quan aquests es presenten, però poc atent a altres necessitats importants perquè les persones dependents (de forma temporal o permanent) i pacients amb malaltia terminal rebin una atenció adequada, i puguin optar a viure amb dignitat i oportunitats.**

Es tracta d'un **model basat en l'atenció integral (interdisciplinari)**, en l'establiment de nivells assistencials i una valoració global que analitza les necessitats de cada pacient, d'acord amb les quals el sistema ha d'oferir una determinada resposta en el nivell adequat.

Aquesta cartera de serveis, és el que en la major part dels llocs i administracions on s'ha implantat es coneix com a **Model d'Atenció Sociosanitària**. Una cartera de serveis amb un fort component sanitari, encara que no exclusiu, dirigida preferentment a discapacitats de qualsevol edat, però sobretot -com s'ha assenyalat- a persones grans fràgils, amb gran risc de dependència, a persones grans dependents de forma transitòria o permanent i a pacients amb malaltia terminal.

Són diferents i sovint canviants les necessitats que presenten els pacients al llarg del temps. Hi ha malalties agudes que es resolen de forma relativament senzilla o bé més complexa a través de l'atenció hospitalària i especialitzada, o a través dels recursos propis de l'Atenció Primària de Salut (AP). De la mateixa manera, hi ha situacions de precarietat social que només necessiten una resposta social determinada (solitud, mitjans econòmics, habitatge..). **Tanmateix, en molts altres casos, els problemes sanitaris i socials interaccionen entre si ocasionant l'existència de molts pacients amb necessitats diferents no cobertes pel sistema sanitari tradicional, com són la prevenció de la dependència en ancians fràgils, la convalsència i rehabilitació, les cures de llarga durada i atenció a la dependència; les cures i atenció domiciliàries, les cures pal·liatives..., i és aquí on els dispositius d'atenció sociosanitària adquireixen la seva rellevància i interès.**

El model d'atenció sociosanitària tal com hem dit organitza la resposta del sistema d'acord amb les necessitats de l'usuari:

- Atenció aguda**
- Atenció subaguda**
- Atenció de llarga durada**
- Atenció domiciliària**
- Salut mental**

Atenció aguda

Necessitats d'atenció per processos aguts o reaguditzacions en pacients discapacitats, de geriàtrics fràgils o ancians dependents que se solen acompanyar de pèrdua o empitjorament funcional. La ubicació dependrà de la complexitat del procés i de la necessitat d'altres requeriments assistencials.

L'esmentada atenció ha de ser prestada per les UVASS (Unitats de Valoració Sociosanitària), Equips d'avaluació i suport (UFISS en el PVAA de Catalunya), Unitat de Geriatria d'Aguts i altres unitats d'hospitalització.

Atenció subaguda

Atenció després de l'episodi agut amb l'objectiu de millorar la capacitat funcional i prevenir les complicacions, a més d'optimitzar l'estada hospitalària d'aguts.

Els usuaris d'aquest àmbit són pacients amb ACV, insuficiència cardíaca congestiva, EPOC, postcirurgia ortopèdica, malaltia terminal. L'esmentada atenció es presta en:

- Unitats de convalsència / Rehabilitació
- Unitats de cures pal·liatives.
- Hospitals de dia.

Atenció de llarga durada

Atenció continuada complexa. Per a persones amb malaltia medicament inestables o necessitats especials d'atenció amb una o més de les següents condicions: infusions endovenoses, nutrició parenteral o enteral per SNG, úlceres per pressió estadi IV, cures traquiostomia, transfusions, radioteràpia antiàlgica.

Atenció assistida. Per a necessitats d'atenció personal per dur a terme les AVD o la que consistiria en la substitució de la llar per a persones amb discapacitat o deteriorament cognitiu, amb disponibilitat d'atenció les 24 hores.

En ambdós casos, aquest tipus d'atenció pot prestar-se en Unitats Hospitalàries de Llarga Durada o en Residències Assistides depenent del nivell de la seva medicalització i recursos sanitaris.

Atenció domiciliària

ESAD o PADES.

Serveis d'ajuda a domicili.

Serveis de teleassistència.

Salut mental

El perfil de necessitats d'atenció al pacient psiquiàtric gran és similar al de la població psiquiàtrica general. Molts serveis que requereixen aquestes persones poden ser compartits amb la resta de serveis sociosanitaris i, de fet, com fruit de la desinstitucionalització s'observa un augment de persones amb demència o altres trastorns en els recursos de llarga durada i residències assistides.

El model sociosanitari descrit es correspon i aproxima prou a la realitat assistencial que vivim a les Balears, a excepció de l'escassetat de llits destinats a les Cures de Llargada Durada i els escassos recursos específics en els Hospitals d'Aguts, que podria permetre una atenció i valoració més integrals de la que s'ofereix actualment.

La xarxa de residències públiques per a persones grans dependent de l'IMAS constitueix un dispositiu assistencial de gran envergadura per l'elevat nombre de llits que posseeix, en la qual s'atén amb tots els ingredients propis del model sociosanitari i, per ella mateixa, constitueix un nivell assistencial per proporcionar, sobretot, **cures de llarga durada a un gran nombre d'ancians dependents (atenció a la dependència). Alhora, però, s'atenen ancians fràgils o en risc de patir dependència (promoció de l'autonomia)**; es tracten situacions de malaltia aguda i, al seu torn, pacients en situació de malaltia terminal. Tot això gràcies a la seva dotació de personal (sanitari i no sanitari) i a la possibilitat real de disposar d'infraestructures i dotacions de material.

Així doncs, la funció primordial d'aquests centres, de caràcter marcadament sociosanitari, és d'oferir **cures de llarga durada i atenció a la dependència** que, tal com s'ha descrit anteriorment, poden ser de:

- **Atenció continuada complexa.** Per a persones amb malaltia mèdicament inestables o necessitats especials d'atenció amb una o més de les següents condicions: infusions endovenoses, nutrició parenteral o enteral per SNG, úlceres per pressió estadi IV, cures traquiostomia, transfusions, radioteràpia antiàlgica.
- **Atenció assistida.** Per a necessitats d'atenció personal per dur a terme les AVD o la que consistiria en la substitució de la llar per a persones amb discapacitat o deteriorament cognitiu, amb disponibilitat d'atenció les 24 hores.

Però a més, tal com s'ha assenyalat, també s'ofereix atenció aguda, subaguda i es juga un paper important, encara que amb pocs usuaris, en Salut Mental.

L'atenció aguda es destina a usuaris dels nostres centres que pateixen malaltia aguda, estat que, en ocasions, necessitaria trasllat i ingrés a l'hospital d'aguts i que no es fa gràcies als nostres dispositius assistencials, Aquests recursos disposen d'una Unitat de Cures Especials (UCE), que

permet l'administració d'oxigenoteràpia, aerosolteràpia, infusions i fàrmacs endovenosos i la practica de diverses tècniques i cures d'infermeria, així com vigilància d'infermeria les 24 hores del dia.

L'atenció subaguda es presta igualment a usuaris dels nostres centres que pateixen malaltia aguda que, precisant hospitalització o no a hospital d'aguts, cursa amb deteriorament funcional. Al seu torn, es beneficien d'aquestes cures alguns pacients que ingressen des dels Programes d'Estades Temporals.

En Salut Mental atenem molts pacients procedents de l'Hospital Psiquiàtric o de la Comunitat que, clínicament estables, ingressen en els nostres centres per a cures de llarga durada.

Finalment, tots els pacients, dependents o no, fràgils o no, reben les cures i seguiment propis de l'Atenció Primària de Salut.

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Benestar Social
Institut Mallorquí d'Afers Socials

fons mallorquí de solidaritat i cooperació

Premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat 2008

Enguany s'han creat els Premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat amb la finalitat de reconèixer aquelles persones i entitats que fan un esforç especial per ajudar a les persones més vulnerables a satisfer les seves necessitats socials bàsiques, aquí a Mallorca i als països menys desenvolupats.

El Consell de Mallorca els convocarà anualment a través de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.

L'acte de lliurament es va celebrar el passat 4 de setembre al pati de la Misericòrdia.

Es va iniciar l'acte amb la intervenció del Sr. Jaume Garau Salas, conseller executiu del Departament de Benestar Social i president de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials:

"... Entenem **La solidaritat** com una expressió del compromís de tots els ciutadans i ciutadanes que amb els seus impostos i altres aportacions donen suport a les accions socials que realitzen principalment les entitats no lucratives i l'Administració pública, i que avui a Mallorca constitueixen una complexa, rica i ample xarxa d'activitats que impliquen a milers de persones.

La solidaritat es presenta habitualment en els mitjans de comunicació com actuacions excepcionals que es duen a terme en situacions de catàstrofes. Però, certament la solidaritat és una feina constant i permanent que es fa dia a dia, moltes vegades poc coneguda per la majoria de la societat ... "

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit municipal al projecte o servei desenvolupat per una administració pública

El jurat decidí premiar el servei

Pis Tutelat ofert per l'Ajuntament de Sa Pobla

per a persones amb alguna discapacitat.

Gaudint de la nostra llar

La candidatura del premi va ser presentada per l'associació **Pa i Mel** del mateix municipi, entitat amb una gran i notable trajectòria i que sempre ha destacat per la seva xarxa comunitària, apostant per diferents col·lectius vulnerables.

En concret, el jurat tingué en compte a l'hora de guardonar aquest projecte, el fet que es tracta d'un servei de caràcter normalitzador, polivalent, preventiu, rehabilitador, socioeducatiu i tècnic.

El Pis Tutelat de l'Ajuntament de sa Pobla ofereix un lloc on viure, serveis regularitzats i normalitzats, potenciant l'autonomia i l'emancipació dels seus usuaris. El seu objectiu principal és procurar una convivència millor de les persones i el seu entorn.

Comentari del Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament de sa Pobla

En primer lloc, volem donar l'enhorabona al Consell de Mallorca que, a través de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, ha posat en marxa aquesta interessant iniciativa de reconèixer la tasca dels diferents actors en l'àmbit del benestar social i la cooperació.

En el nostre cas, el departament de Serveis Socials vol manifestar la satisfacció per haver estat els premiats de la categoria municipal d'aquesta primera edició dels Premis a la Solidaritat amb el servei Pis tutelat per a

discapactats, orientat a facilitar l'autonomia de les persones que hi viuen, tant en el terreny personal com en el social, i en benefici de persones que pertanyen a col·lectius vulnerables, com són el de discapacitats i de salut mental i que es troben en situacions difícils.

Per a nosaltres ha suposat veure reconegut el treball i els esforços que mota gent ha dipositat en la realització d'aquest projecte. Des d'aquí volem aprofitar aquesta oportunitat per agrair l'aportació de totes les persones que conviuen al pis, als voluntaris, a l'associació Pa i Mel, que sempre ha donat suport i ha col·laborat en la nostra tasca, i als diferents professionals que ho han participat.

Esperam que aquest premi pugui contribuir a posar en marxa més iniciatives d'aquest tipus per als col·lectius abans esmentats als diferents indrets de Mallorca i millorar els que estan funcionant.

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit municipal al projecte o servei desenvolupat per una entitat privada de caràcter no lucratiu

El jurat decidí premiar a

Metges del Món - Programa de Sensibilització S'Abric

Es tracta d'una proposta presentada per l'Ajuntament de Palma.

El reconeixement del jurat es fonamenta en:

- La implicació i esforç en la lluita per pal·liar els danys i perjudicis soferts per les persones drogodependents a Palma, sempre amb l'objectiu bàsic de preservar i millorar-ne la salut.
- El projecte *S'Abric* és una actuació que s'ha fet a Son Riera (Son Banya) i que consisteix a dispensar metadona a persones usuàries de drogues injectades, a més d'un servei d'higiene i vestit.

Comentari de Metges del Món

Per què serveixen els premis?

Quan aquesta tòpica pregunta es fa a literats o a artistes, la resposta també tòpica és que "per poc", o no "m'importen... ". Quan es tracta de reconèixer alguna cosa que, per definició, hauria de ser desinteressada, podria donar-

se, amb més raó, la mateixa resposta. Tanmateix, quan l'agost passat el Consell de Mallorca va distingir un dels nostres projectes amb un dels nou creats premis a la solidaritat, després de la sorpresa, pensàrem si ens servia d'alguna cosa. I la resposta és, sense dubte, que sí. Com a projecció externa de la nostre feina i com a reconeixement als nostres voluntaris i tècnics. Hem de ressaltar la importància dels voluntaris en la realització de totes les activitats que es duen a terme, però hem de dir també que el voluntariat realitza aquestes tasques gràcies a la bona feina de l'equip contractat. Quan un treballa dins una organització, tendeix a donar per fet que òbviament tot el món la coneix i que saben el que fa. I no sol ser així. Per això volem transmetre el què fem.

Què fem?

Metges del Món és una organització no governamental d'acció humanitària i cooperació per al desenvolupament, regida pel dret fonamental a la salut i a una vida digna per a qualsevol persona. El nostre objectiu és contribuir a universalitzar els valors de la Medicina Humanitària. Creiem que l'accés a la salut és un dret de totes les persones, independentment del seu lloc de naixement, raça, condició social, sexual o la seva religió.

A Mallorca, el nostre treball es dirigeix fonamentalment a les persones que exerceixen la prostitució (programa CASSPEP d'atenció socio sanitària), la reducció de danys en les persones usuàries de drogues injectades (NEXUS) i actuacions dirigides a fomentar l'empoderament de les dones immigrants (DONES DEL MÓN).

Per a molts, la presència de la nostra Unitat Mòbil als carrers de Palma, a l'hipòdrom, en els anomenats "clubs de companyia" o a Son Banya és una imatge habitual. És el mitjà d'apropar a l'usuari les activitats de reducció de danys, de detectar situacions d'especial risc, i de difondre la resta de la nostra activitat. En el centre de les Avingudes, voluntaris recolzats per tècnics realitzen atenció socio sanitària, distribueixen material preventiu i apropen els serveis públics a col·lectius exclosos, per tractar que els utilitzin com a ciutadans de ple dret que són. Professionals de la infermeria o de la medicina, de professions d'àmbit social, però també qualsevol persona que vulgui prestar la seva capacitat humana o professional, són el perfil dels voluntaris de Metges del Món. Als tallers de Dones del Món les dones participen en tallers informatius, de formació socio sanitària i d'aprenentatge de l'idioma, així com en activitats lúdiques. Des de fa gairebé 13 anys les persones que consumeixen drogues injectades ens coneixen àmpliament. Amb la col·laboració de les institucions autonòmiques i municipals realitzem educació sanitària i intercanvi de material. Són molts de milers les intervencions realitzades en aquests anys, 2500 les persones ateses anualment.

Des de fa 3 anys la nostra activitat a Son Banya s'ha ampliat amb un programa d'ajuda i acompanyament a un limitat col·lectiu situat en la marginació extrema. Persones d'alt grau de deteriorament físic i social el

qual els ha portat a residir permanentment al poblat, literalment esclaus dels traficants a canvi d'una dosi de droga, i vivint en pèssimes condicions ambientals. Coses tan bàsiques com facilitar-los una dutxa, roba neta, valoració i tractament d'infeccions, derivació a centres sanitaris o acostament als programes de substitució amb metadona que els permetran una vida més normalitzada. En definitiva, tractar-los com a persones amb dignitat. I ha estat precisament aquest programa de Metges del Món (S'Abriç) el que, a proposta de l'Ajuntament ha estat reconegut pel Consell. Prenem el premi com un reconeixement fonamentalment als nostres voluntaris, la base de la nostra activitat. També, com un mitjà de donar a conèixer una mica més la nostra activitat. I sobretot, de visualitzar la realitat que la justifica: aquestes situacions de pobresa, d'injustícia que una societat avançada i lliure no hauria de tolerar. Ens agradaria pensar que amb la creació d'aquests premis, més enllà d'una foto, el Consell de Mallorca ha volgut evidenciar a la societat què representa l'existència de greus manques, de grans injustícies en països llunyans i als llocs més immediats. Per la nostra part, donar gràcies a l'Ajuntament per presentar la nostra candidatura i al jurat per considerar-nos mereixedors de la distinció. Especialment per saber que molts altres grups ho mereixerien almenys tant com Metges del Món.

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit municipal a la trajectòria personal i/o professional

El jurat decidí premiar a

Pilar Bonnín Aguiló

Es tracta d'una proposta per als premis presentada també per l'Ajuntament de Palma. La decisió del jurat per guardonar Pilar

Bonnín s'ha fonamentat en:

- El seu treball i els seus projectes sempre han presentat un alt grau d'implicació personal.
- Entre les nombroses tasques que ha dut a terme i que es poden destacar figura el seu estudi de 1982 sobre els barris de Son Roca, Sa Vileta i son Rapinya.
- Des de l'any 1956 fins a ara s'ha dedicat a les persones amb dificultats, inicialment com a treballadora social i ara que ja s'ha jubilat com a voluntària de la

Fundació Vicenç Ferrer, el Grec o el Fòrum Ciutadà.

Comentari de Pilar Bonnín

Dia 4 de setembre d'enguany fou un dia inoblidable per a mi, degut a què es va dur a terme la decisió del Consell de Mallorca d'organitzar i lliurar els Premis a la Solidaritat.

Jo vaig ser una de les persones afortunades en rebre un d'aquests premis. Ho agraeixo sincerament i repeteixo el que vaig dir públicament: el vaig voler rebre en nom de totes les persones que treballen en l'assistència social, especialment en nom de les assistentes socials d'una època anterior

que treballàrem intensament per obrir camí a la nova professió. Al mateix temps vaig desitjar que les actuals treballadores i treballadors socials, que han tingut més preparació i compten amb més mitjans, treballin amb entusiasme i realitzin una tasca social incisiva en els diferents centres de treball, contribuint així a la justícia social que desitgem i que és expressió d'una societat vertaderament democràtica.

I ja que em demaneu que us exposi la meva crítica sobre els Premis a la Solidaritat per tal de millorar la iniciativa en properes edicions, us en dic el següent:

- Es bo reconèixer i enaltir el treball fet per persones o entitats a favor dels altres. Se suposa que la seva finalitat és fomentar la mateixa solidaritat. Ara bé, aquests premis mai no han de ser motiu de possibles enveges, rivalitats o favoritismes encoberts.*
- Crec que la part econòmica del guardó pot ajudar a les associacions seleccionades a promoure encara més la solidaritat que han demostrat i per la qual els ha estat atorgat el premi, però som del parer que la compensació econòmica (ja que en definitiva es tracta de diner públic) no l'han de rebre les persones particulars per una tasca que correspon al seu treball professional o a una determinació altruista.*

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit municipal al projecte o treball de difusió informativa o de sensibilització, en format audiovisual, electrònic o imprès

El jurat ha decidit premiar el programa

Sal i Llum de la televisió de Manacor

que realitza la Fundació Trobada, i que va ser presentat com a candidat pel Sindicat de Periodistes de les Illes Balears.

El jurat decidí atorgar aquest guardó per la contribució que aquesta programa fa a la important tasca de difusió i sensibilització de les persones o entitats que treballen en projectes socials o solidaris.

Aquesta feina, segons el jurat, permet també donar a conèixer diverses iniciatives amb les quals el públic del programa i la societat en general pot col·laborar i implicar-s'hi: des de reportatges sobre entitats locals o de la comarca de Llevant, fins a temes relacionats amb la cooperació internacional.

Sr. José Leoncio García, director i presentador del programa.

Comentari de José L. García, per la Fundació Trobada

Molt lloable, la iniciativa del Consell de Mallorca de convocar els premis a la solidaritat per als col·lectius que treballen a favor dels més necessitats de la societat actual. I això per diverses raons.

En primer lloc, perquè això demostra una sensibilitat cap a aquelles persones que viuen i pateixen però que no tenen veu. La nostra societat, excessivament preocupada per l'èxit i el prestigi personals, no presta l'atenció deguda als qui ni tenen èxit ni prestigi, per la qual cosa aparentment no aporten beneficis ni riquesa a la societat consumista.

En segon lloc, perquè el Consell ha reconegut la tasca moltes vegades oscura i sorda d'aquelles entitats i individus que voluntàriament i a vegades sense cap retribució econòmica entreguen la seva persona i el seu temps al

servei dels altres. I això, que ens ha tocat viure en una època en què el temps no basta mai, que les ofertes d'oci i temps lliure ens tempten a pensar més en nosaltres que en els altres. El que suposa sempre un mèrit afegit.

He dit sense cap retribució econòmica perquè, si bé hi ha professionals que es dediquen al serveis socials i cobren per això, molts d'ells inverteixen més temps del que els toca de forma totalment gratuïta, lliure i voluntària, la qual cosa es digne de lloar i de tenir en compte, el que demostra que el treball social, perquè estigui ben fet, no pot ser només una professió, sinó una vocació.

El nostre cas és singular. La Fundació Trobada no ha rebut mai cap retribució per als programes emesos a la Televisió de Manacor. És com si ens diguessin: et volem però no et paguem. Les sol·licituds de subvencions a entitats públiques per a la producció del programa han estat denegades. Paradoxa: ens valoren el fons i la qualitat del programa però no la feina de la producció.

Però amb això ja hi contàvem. Vàrem ser conscients des del primer dia que els programes de tipus social i cultural són mal de vendre. Tal volta un dia surti un quixot, com nosaltres mateixos, i vulgui posar-hi doblers. Però arribem al mateix: si això es fes amb doblers, aleshores quin mèrit seria el seu?

Tenim clar que el que hem buscat des del principi és transmetre un missatge, uns valors, una manera diferent de veure i fer les coses. Ni ha d'altres que fan una televisió per a l'oci, per a l'entreteniment, per a la bauxa, per a la distracció, per a la rialla, per al morbo. I amb aquests no podem ni volem competir. En saben i a més guanyen doblers. Enhorabona.

Però nosaltres fem una altra cosa. Volem transmetre principis que pensem manquen a la nostra societat actual: la cultura, la pau, la tolerància, la solidaritat, la comprensió, el respecte, l'honestedat, la prudència, el sacrifici... No sabem si ho assolim, però almenys ho intentem.

Gràcies al Consell de Mallorca per entendre i valorar la nostra tasca.

**Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit insular
al projecte o servei desenvolupat per una entitat privada
de caràcter no lucratiu**

El jurat atorgà el premi al projecte

Can Gazà, de *Can Gazà Institut contra l'exclusió social*,

candidatura proposada pel Grup d'Estudis de Salut Integral.

S'ha acordat concedir-los el premi per ser un centre en el qual tots els seus responsables tenen vocació de servei als altres, atenent les necessitats bàsiques d'un col·lectiu de persones sense sostre i amb moltes dificultats de salut, la majoria homes que provenen del món de la marginació.

Així mateix, el jurat ha tengut en compte el fet que es tracta d'un centre participatiu, que té en el col·lectiu i l'ajuda mútua un dels seus pilars de funcionament.

Comentari de Jaume Santandreu per *Can Gazà, Institut contra l'exclusió social*

La nombrosa família de fet de Can Gazà formada per homes exclosos socials, malalts de distint grau però irrecuperables per al mercat laboral a conseqüència de l'abús de substàncies tòxiques o alcohòliques, el mes d'abril de 2008 complí 12 anys. Un temps ben afermat i farcit de

coneixements que permet avaluar amb prou precisió la feina que anam acomplint. Una feina que es concreta en tres línies: a) atendre en tots els aspectes i sense límit de temps aquells homes malalts provinents de l'alcoholèmia o de les toxicomanies, irrecuperables per al treball regular sense cap mena de suport econòmic, social o familiar; b) servir de casa de recuperació o de salut per a altres homes necessitosos que, momentàniament i per malaltia, estan impeditos per al treball regular però que no tenen les eines necessàries per cuidar-se ni per mantenir econòmicament la seva llar; i c) constituir-se en el gran economat i rebost per a moltes persones individuals i famílies que no poden fer front a les despeses bàsiques de la llar –llum i aigua essencialment- ni tenen recursos econòmics suficients per adquirir aliments.

El nostre règim d'autogestió permet aprofitar al màxim tant la finca, que ocupa bona part del temps dels residents i ens forneix dels aliments més bàsics, com els recursos econòmics que provenen d'una amplíssima xarxa d'amics i compromissaris amb la nostra causa, que no és altra que atendre l'exclusió humana més extrema.

A banda d'aquesta atenció a la marginàlia mallorquina més estimada, Can Gazà, Institut contra l'exclusió social també és un observatori privilegiat d'aquesta marginàlia i, en conseqüència, plataforma de reflexió, debat i propostes sobre el seu tractament.

I és, precisament, en aquest vessant de la sensibilització vers l'exclusió humana més al marge que per a nosaltres cobra valor la concessió del Premi a la solidaritat que ens concedeix el Consell de Mallorca. Aquests premis han de servir per donar veu als silenciats i no a les persones que els fan costat. Vull dir que no serviran de res si en lloc de fer llum sobre les necessitats dels més necessitats, es focalitzen sobre les institucions i persones que s'hi han apropiat.

Per això, el premi és per als residents de Can Gazà i, per extensió, per a totes les persones que, a Mallorca, passen per lloc estret. Des de Can Gazà ho tenim clar: la claror són ells. Gràcies en nom seu.

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit insular a la trajectòria personal i/o professional

El jurat resolgué reconèixer la figura de la germana de la Caritat

Aina Ferrà Fluxà,

a proposta de l'Associació Pare Montalvo, el Grup d'Educadors de Carrer i Treball amb menors (GREC) i la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i Adolescència Balear (FEIAB).

El jurat decidí premiar la candidatura d'aquesta mestra d'escola i treballadora social per la seva dilatada trajectòria en la defensa dels drets dels infants en una situació de desprotecció, sempre amb una gran dedicació, afecte, compromís i professionalitat.

La gran obra d'aquesta germana de la Caritat ha consistit en la transformació dels centres residencials per a menors *Minyones*, passant de centres institucionalitzats a espais en els quals es tendeix a la normalització dels infants que es troben en una clara situació de desprotecció.

Comentari de la Sra. Aina Ferrà

En primer lloc voldria donar les gràcies a totes les persones que han fet possible poder dur a terme la tasca realitzada durant aquests anys, a totes i a tots els qui varen pensar amb mi per la nominació i als qui em van trobar mereixedora del guardó.

Malauradament, quan em van confirmar la nominació, ja tenia els bitllets per partir de viatge el mateix dia 4. Com sabeu, va pujar a recollir el premi Mateu Bosch. Així que les impressions de la vetllada, he pensat que millor sigui ell qui us les descrigui una vegada més "GRÀCIES".

Els records que tenc dels Premis a la Solidaritat, tots són bons, l'organització va ser perfecta, el temps entre un i altre guardonat va ser el just, va destacar la solemnitat de l'acte, la categoria i la multitudinària assistència, però sobretot voldria posar l'accent en què són uns premis justs, que fan justícia. Distingir una persona que ha dedicat la seva vida a millorar la dels altres, quan tan sovint veiem empresaris, esportistes, escriptors, actors... que reben el seu premi, és realment just i ... solidari.

Ja era hora de tenir un govern que es fixés en la gent que dedica els esforços als més necessitats.

La iniciativa començada aquest any dels premis solidaritat hauria de tenir continuïtat en el futur, no hauria de ser fet aïllat, ja que la manera de donar-li importància és la durada en el temps.

**Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit insular
al projecte o treball de difusió informativa o de sensibilització,
en format audiovisual, electrònic o imprès**

El jurat atorgà el guardó a l'espai radiofònic

"Rompiendo Barreras" de Ràdio Mallorca Cadena Ser.

La candidatura de l'espai va ser presentada pel Sindicat de Periodistes de les Illes Balears (SPIB).

El premi a aquest espai radiofònic ha estat concedit pel seu compromís de difusió i sensibilització amb la societat en general i, especialment, amb les persones que pateixen alguna discapacitat.

"Rompiendo Barreras" és, segons el jurat, un espai de conscienciació i d'informació, i en el qual es tracten les situacions i problemes amb què es troben les persones amb algun tipus de discapacitat.

Comentari de Pedro Fullana i Mari Carmen Madrid. *Rompiendo Barreras. A Vivir que son dos días Mallorca. Cadena SER*

Rompiendo Barreras és un espai radiofònic del programa A Vivir que son dos días Mallorca de Ràdio Mallorca-Cadena SER, dedicat a donar veu a les persones que pateixen algun tipus de discapacitat.

En set anys de vida, són moltes les persones i associacions que cada setmana han compartit amb nosaltres les seves necessitats, denúncies, premis, consells i, sobretot, les seves experiències. No obstant, la veritable finalitat és conèixer i respectar les necessitats i valors de totes les persones. En definitiva, es tracta de ser un altaveu per a la conscienciació social i la solidaritat amb les persones que pateixen alguna mena de discapacitat.

En aquest sentit, intentam apropar tots els aspectes importants i cridaners de l'àmbit de la discapacitat, les anècdotes i les situacions curioses que ens conten en primera persona els protagonistes d'aquestes històries humanes de superació personal, un exemple per a tothom.

Aquests set anys que Ràdio Mallorca – Cadena SER ha programat aquest espai han servit per conèixer els problemes que pateix un set per cent de la població balear, que és el percentatge de persones amb alguna discapacitat. Problemess que habitualment desconeixem, fet que comporta que no respectem, en molts casos, les necessitats d'aquest sector social i que no ajudem a la convivència, ja sigui aparcant l'automòbil a la rampa d'accés a la vorera o amb nombroses barreres arquitectòniques.

El Premi a la Solidaritat del Consell de Mallorca ens motiva a seguir treballant y cedint la veu a les persones amb discapacitat perquè vegin com els seus drets són respectats. El premi és una motivació i una il·lusió per seguir cercant noves històries humanes.

Ara bé, sent un mitjà de comunicació, amb una important tasca social, volem donar exemple dels postres principis solidaris i volem lliurar el premi a una fundació sense afany de lucre perquè pugui traduir, en treball efectiu, les idees a les quals donam suport des dels micròfons.

Estam molt contents de rebre aquest premi i creim que és el nostre deure ser solidaris i lliurar el premi a la Fundación Grupo Sifu, que podrà utilitzar el seu import en benefici de la societat balear, la qual cosa ens enorgulleix en gran mesura.

**Menció especial de reconeixement públic per part del jurat
a la trajectòria personal i/o professional
en el marc dels Premis del Consell de Mallorca de Solidaritat
a títol pòstum**

En aquesta mateixa categoria de **trajectòria personal i/o professional** dins **l'àmbit insular** el jurat, en la primera edició dels premis, ha decidit fer una **menció especial de reconeixement públic** –a títol pòstum- a la psicòloga

Gunilla Elisabeth Höök-Nilsson Villalonga.

El jurat, amb aquesta menció, vol reconèixer la tasca de la psicòloga, la candidatura de la qual ha estat proposada pel Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, per la seva gran implicació personal i professional en la defensa dels drets de les dones i els infants víctimes de maltractaments.

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit internacional al projecte o servei desenvolupat per una administració pública

El jurat ha decidit premiar

el Col·legi Públic Es Puig de Lloseta,

pel seu "Projecte de sensibilització i cooperació amb l'Escola Miramar de Las Sabanas", de Nicaragua.

Va presentar la candidatura l'Ajuntament de Lloseta.

El jurat ha valorat especialment en aquest cas la feina del centre escolar per sensibilitzar la població, i especialment els infants, de la situació que pateixen països del centre i sud Amèrica, com és el cas concret de Nicaragua. En aquest sentit, des del Col·legi Públic Es Puig es treballa per cooperar i establir uns lligams amb l'escola Miramar de Las Sabanas, a Nicaragua.

Es tracta d'un programa integral

que treballa la sensibilització i la solidaritat des de les aules, des dels més petits fins als grans. Però també s'implica a les famílies del poble de Lloseta. Per tant, es tracta d'un treball en xarxa des del centre a les famílies, des de l'àmbit públic al privat.

Comentari del Col·legi Públic Es Puig de Lloseta

Fa 3 cursos que el nostre centre es va adherir al programa "Xarxa de Centres Solidaris" del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, agermanant-se a un centre de Nicaragua, concretament a l'escola Miramar de Las Sabanas, situat al nord d'aquest país.

Com a objectius generals tenim:

- *Sensibilitzar els nostres alumnes de la situació que es viu a aquest país.*
- *Implicar els alumnes, mestres, personal docent del centre, AMIPA i Ajuntament en un projecte de cooperació per al desenvolupament.*
- *Propiciar un intercanvi d'experiències entre alumnes, personal docent i administratiu d'ambdós llocs.*

I com a objectius específics:

- *Explicar el paper dels països del Nord en la situació actual de Nicaragua.*
- *Contribuir en la millora del centre educatiu Miramar de Las Sabanas.*
- *Suport tècnic i professional als mestres de l'escola de Las Sabanas.*
- *Intercanviar correspondència i altres materials entre ambdós centres.*
- *Establir lligams de cooperació i solidaritat entre el nostre centre i el de Las Sabanas.*

Durant el curs 2006-07 es va realitzar un viatge a l'escola de Las Sabanas per part de Margalida Martorell, representant de l'escola, i Maria Montserrat Ramon, representant de l'AMIPA, per valorar les necessitats reals de la zona i per aportar material i ajuda necessaris per millorar la seva qualitat educativa. Es va fer una campanya de recollida de material per endur-se'n. Després d'aquest viatge, es va donar a tota la comunitat educativa les conclusions del viatge i les seves necessitats. Amb els doblers recaptats durant el curs amb diverses activitats solidàries (bunyolada, mercadet de joguines, mercadet de llibres usats,...) es va poder dotar a aquesta escola amb plaques solars que fan possible que ara tenguí energia elèctrica.

Durant l'estiu 2008, una de les mestres del nostre centre, Magdalena Jaume, va tornar a visitar l'escola Miramar. Després es donarà a conèixer a tota la comunitat les conclusions del viatge i les necessitats actuals d'aquesta escola. S'organitzaran durant el primer trimestre grups per poder veure les fotos i la mestra els explicarà les seves impressions. S'ha proposat a l'Ajuntament fer extensible aquesta activitat per a tota la gent del poble.

Amb el material recopilat durant aquests cursos s'ha ampliat l'exposició iniciada sobre Nicaragua i la zona de Las Sabanas.

Per el present curs es duran a terme una sèrie d'activitats juntament amb l'AMIPA (bunyolada, mercadet solidar, passejada amb bicicleta ...) pel tal d'ajudar a l'escola Miramar.

Ens sembla molt encertada la primera edició dels premis a la solidaritat i n'encoratjam la continuïtat. Ens va omplir de satisfacció rebre aquest premi, el que més ens va satisfer va ser el reconeixement cap a la tasca de l'escola.

El premi ens ha motivat a seguir treballant en aquesta línia amb la que sempre hem cregut.

**Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'Àmbit internacional
al projecte o servei desenvolupat per una entitat privada de caràcter no lucratiu**

En aquesta categoria es decidí premiar la candidatura

"Artà Solidari. Projectes d'àmbit internacional",

presentada per l'Ajuntament artanenc.

Concretament, el jurat ha volgut reconèixer la tasca de l'ONG Artà Solidari en la feina de cooperació en el desenvolupament sostenible per combatre les situacions de pobresa del tercer món.

L'ONG Artà Solidari es constituí formalment l'any 1999 i, des de llavors, té com a principal objectiu contribuir a la lluita per assolir la globalització dels drets humans i, especialment, del dret de totes les persones a tenir cobertes les necessitats bàsiques.

Aquesta ONG fa feina en l'organització d'actes diversos per sensibilitzar la població de les necessitats dels països del tercer món i recaptar doblers per desenvolupar diferents projectes de cooperació.

Comentari de Mariano Moragues, president d'Artà Solidari

Una ditada de mel del Consell de Mallorca

Si dins la persona humana hi ha dues forces contraposades, com som l'egoisme i la solidaritat, aquesta és la que ens ajuda a fer la convivència més justa i agradable; així mateix ens fa més dignes i possiblement més feliços. El nostre sistema socioeconòmic privilegia l'individualisme i les conseqüències les tenim arreu del món, que ens mostra la marginació, la fam, la guerra, el racisme, etc. Per tot això, creiem que la iniciativa de la creació dels Premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat, organitzats pel Departament de Benestar Social amb la col·laboració del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, és una iniciativa d'arrels fondes i que reforça allò que hi ha de més humà dins nosaltres. L'ONG Artà Solidari aplaudeix aquesta iniciativa i agraeix el premi que li fou donat pel seu treball envers el tercer món. La nostra ONG Artà Solidari, que té 12 anys d'existència, en general vol contribuir a la lluita per la globalització dels drets humans i, especialment, del dret de totes les persones a l'accés als béns i serveis indispensables per dur una vida digna.

Els seus objectius més específics són:

- 1. La conscienciació i sensibilització de les relacions asimètriques primer món i tercer món.*
- 2. El diàleg intercultural mallorquins-immigrants: acollida, punts de trobada i integració dels immigrants.*
- 3. La cooperació internacional per al desenvolupament, mitjançant projectes dirigits al tercer món.*
- 4. La promoció del valor de la solidaritat, en especial amb els col·lectius més necessitats.*

Es mou dins dos àmbits: el municipal i l'internacional.

Dins l'àmbit municipal ARTÀ SOLIDARI vol ser dins el poble un promotor de consciència solidària i sensibilitat envers els més necessitats, especialment envers els dels grans col·lectius del Tercer Món, que sovint ha estat i segueix essent víctima d'un sistema d'explotació i marginació exercit des del Primer Món. Fer créixer en els ciutadans la sensibilitat i la solidaritat, és fer-los créixer com a persones; és humanitzar el món.

Aquesta sensibilitat i consciència solidària s'ha de convertir en participació per empènyer un canvi cap a una societat més justa i fraterna; una societat en la qual el que es globalitzi sia la pau, el desenvolupament i els drets humans; no sols el comerç, els centres de producció i la lliure circulació de capitals.

Els que vivim al Primer Món, no podem tenir la seguretat de la nostra innocència moral, quan tanta gent passa fam, sofreix pobresa i indignitat. No podem apel·lar al desconeixement, ni a la inèrcia. Ens fa més dignes i humans el coneixement crític de la realitat i l'acció per transformar-la. Hem de començar a assumir les conseqüències de la nostra conducta diària

damunt persones properes i llunyanes. El silenci i la passivitat són una mena de complicitat.

Per altra banda, donat que en el poble conviuen molts de col·lectius d'arreu del món, molts d'ells emigrants del seu país cercant sortir de la misèria, com ho feren molts dels nostres avantpassats, ARTÀ SOLIDARI vol ser també una veu que cridi a l'acollida amable dels artanencs, per una part, i a l'esforç per a la integració dels nouvinguts, per l'altra. Així mateix afavorir l'enriquidor diàleg intercultural.

Dins aquest context, ARTÀ SOLIDARI voldria ajudar a rompre estereotips, prejudicis, xenofòbies i discriminacions, així com facilitar el procés d'adaptació dels immigrants.

Altres preocupacions d'ARTÀ SOLIDARI, relacionades amb l'esmentat, són: la cura del medi ambient, el consum responsable, els drets humans, la participació ciutadana... Preocupacions que voldria compartir amb tot el poble d'Artà i això explica el ventall d'activitats desenvolupades, com són els tallers interculturals infantils, grups de joves, acampades de convivència solidària, sopar anual intercultural, rondes poètiques amb temàtiques d'acord amb els nostres objectius, projeccions de pel·lícules mobilitzadores, conferències, col·loquis, exposicions, publicacions, programes de radio, mercat solidari, etc.

S'ha de dir que totes les tasques d'ARTÀ SOLIDARI es duen a terme des del voluntariat dels seus membres.

Dins l'àmbit internacional ARTÀ SOLIDARI, té com un dels objectius fonamentals la cooperació al desenvolupament sostenible per combatre la pobresa al països del "Tercer Món" i així mateix, contribuir a l'enfrontament de les emergències greus que pateixen pobles o països pobres. Però a partir d'aquests objectius, que es transformen en projectes de cooperació, ARTÀ SOLIDARI vol promoure també dins la gent del nostre poble la sensibilització i el coneixement crític de la realitat davant la desigualtat global, creada per un sistema econòmic i no per generació espontània.

Som conscients de la nostra petitesa davant la magnitud dels problemes de la fam, la pobresa, la guerra, l'explotació..., però ARTÀ SOLIDARI vol ser part dels moviments que cooperen i lluiten contra la pobresa, per la igualtat, la justícia, la pau... Això creiem que ens fa millors persones i contribueix modestament al necessari canvi social que millori la situació de les grans majories de la humanitat.

ARTÀ SOLIDARI voldria que darrere de cada contribució econòmica hi hagués un compromís integral per la defensa i contribució a la construcció d'un món més just i que no sols fos una contribució espasmòdica i puntual, tranquil·litzadora de la consciència.

Al llarg dels anys s'han finançat projectes a Nicaragua, Guatemala, Sri Lanka, Palestina, i darrerament al Perú, etc. Alguns dels projectes s'han dut endavant amb la col·laboració del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.

Es veritat que tots els membres d'ARTÀ SOLIDARI treballen com a voluntariat, però també ho és que ens agradaria una major implicació dels més de 100 socis de l'ONG.

Si bé els que estam convençuts de la conveniència d'implicar-se en un canvi per fer més just el món, seguirem endavant més enllà de premis, sens dubte és un estímul el premi rebut del Consell de Mallorca i és una agradable ditada de mel que agraïm.

Premi Consell de Mallorca a la solidaritat en l'àmbit internacional a la trajectòria personal i/o professional

En aquesta primera edició s'ha decidit premiar

mossèn **Jaume Moragues**,

pel seu paper de missioner al Burundi.

La candidatura, "Una vida solidària. Mossèn Jaume Moragues", l'ha presentada el Grup d'Estudis Integrals.

Un dels fets que més ha valorat el jurat a l'hora de concedir aquest premi és la implicació de Mossèn Jaume Moragues amb la població dels indrets en els quals exercí el seu ministeri. Ho demostra el seu perfecte coneixement de la llengua del país, així com la seva història, cosa que li permetia relacionar-se i entendre millor les necessitats de la població autòctona.

A Mossèn Jaume Moragues no se l'ha de veure, idò, tan sols com un missioner, sinó com una persona activa en les tasques de desenvolupament i millora de les condicions de vida de les persones que residien als diferents llocs d'Àfrica.

Comentari de mossèn Jaume Moragues

Dia 4 de setembre de 2008 molta gent va assistir a la proclamació dels premis a la solidaritat que dóna el Consell de Mallorca.

Tot Mallorca va vibrar amb la crida a la SOLIDARITAT.

Personalment, vaig rebre moltes cridades telefòniques per felicitar-me de part dels companys de Burundi. El dia de la proclamació, la meva família havia vingut a la MISERICÒRDIA.

A la residència de Son Gibert, la Superiora va mostrar el diploma que vaig rebre del Consell de Mallorca quan tots els residents estaven reunits.

Les paraules de la Honorable Presidenta del Consell de Mallorca varen entusiasmar tota l'assemblea en raó del gran valor de la SOLIDARITAT, valor molt important en democràcia.

Educar la responsabilitat és la gran feina dels governants. L'Honorable Presidenta va tenir èxit.

Va tancar l'acte de lliurement dels Premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat el parlament de l'Hble. presidenta del Consell de Mallorca, la Sra. Francina Armengol Socias, del qual en cal destacar que:

"... Per fer créixer la solidaritat no valen interessos particulars, tots ens hem de donar la mà i afegir esforços pel bé de les persones més vulnerables. Esperem que, en el futur, aquesta col·laboració es faci encara més estreta i doni més fruits."

I també:

"... Un acte com aquest no pot ser un acte aïllat, ha de ser l'expressió d'una feina col·lectiva que es fa a diari, però que també cal reconèixer en qualque moment, amb l'esperança d'afegir un ingredient addicional de motivació a la tasca que realitzeu. Per això, vull deixar palès aquí el meu compromís i el de tot el Consell amb la continuïtat d'aquests premis."

El punt final a l'acte de lliurament dels premis del Consell de Mallorca a la Solidaritat el va posar l'Orquestra del Conservatori de Tetuan, una formació especialitzada en música andalusí i d'altra música de les cultures àrab i otomana, que empra instruments i percussions tradicionals del món àrab. La integren instrumentistes del més alt nivell i prestigi de Tetuan.

